

a wcześniej Szwecji i Grecji. Skargi te dotyczyły również niewłaściwej transpozycji zapisów dyrektyw regulujących wspólnotowy rynek energii elektrycznej oraz gazu.

²¹ USA: *elektrownie słoneczne na dachach hipermarketów*, „Parkiet”, nr z 13.08.2008.

²² Więcej na ten temat w artykule autora: *Mechanizmy wsparcia energetyki odnawialnej w Unii Europejskiej*, „Wspólnoty Europejskie”, 2006, nr 12 (181).

²³ Projekt ten zyskał już poparcie Francji i Wielkiej Brytanii.

²⁴ W wyniku tzw. ustaleń lizbońskich Rady Europejskiej z 2000 r., Parlament Europejski i Rada UE przyjęły 26.06.2003 r. Dyrektywę 2003/54/WE, określającą nowe reguły funkcjonowania wewnętrznego rynku energii (zastępuje ona od 1.07.2004 r. Dyrektywę 96/92/WE). Dokument ten reguluje głównie zasady tworzenia transeuropejskiego (dla EOG) rynku energii oraz poprzez powiązaną z nim Regulację (WE) nr 1228/2003 warunki dostępu do sieci w jej wąskich gardłach. Zob.: *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniająca Dyrektywę 2003/54/WE dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego*

energii elektrycznej, wniosek, KOM(2007) 528, wersja ostateczna, Komisja Wspólnot Europejskich, Bruksela 2007; *Dyrektywa 2003/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 96/92/WE*, DzUrz UE L 176 z 15.07.2003; *Dyrektywa 96/92/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 grudnia 1996 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej*, DzUrz UE L 027 z 30.01.1997.

²⁵ Wskazuje się wręcz, że jej głównym zadaniem będzie tworzenie rynków regionalnych oraz integracja wspólnotowego rynku energii elektrycznej.

²⁶ Włączanie najbardziej energochłonnych urządzeń następowaloby w godzinach najniższych cen energii.

²⁷ Więcej na ten temat w artykule autora: *Plany rozdzielania struktur przedsiębiorstw elektroenergetycznych*, op. cit.

POLITYKA KONKURENCJI

WYŁĄCZENIA OGÓLNE SPOD OBOWIĄZKU NOTYFIKOWANIA POMOCY PUBLICZNEJ W UNII EUROPEJSKIEJ

Adam A. Ambroziak¹

Pod koniec sierpnia 2008 r. weszło w życie ogólne rozporządzenie Komisji Europejskiej (KE) w sprawie wyłączeń grupowych². Pomoc objęta wyłączeniami grupowymi, podobnie jak pomoc w ramach zaakceptowanych wcześniej przez Komisję programów pomocowych oraz pomoc niewielka (*de minimis*)³, nie musi uzyskać aprobaty Komisji. Przepisami wyłączeniowymi objęto rodzaje pomocy, które już wcześniej były przedmiotem odrębnych rozporządzeń Komisji (wsparcie szkoleń, pomoc przedsiębiorcom na zatrudnienie niektórych kategorii pracowników, pomoc dla małych i średnich przedsiębiorców oraz regionalna pomoc inwestycyjna) oraz 5 nowych kategorii pomocy, objętych wcześniej obowiązkiem notyfikacji: (1) wsparcie projektów chroniących środowisko naturalne, (2) pomoc w formie kapitału podwyższonego ryzyka, (3) wsparcie prac badawczo-rozwojowych innowacyjnych (B+R+I), (4) wsparcie nowo utworzonych małych przedsiębiorstw oraz (5) wsparcie rozwoju dużych przedsiębiorstw.

Ogólną zasadą wynikającą z art. 88 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (TWE) jest obowiązek zgłaszania każdego przypadku udzielanej pomocy publicznej do Komisji Europejskiej, jako bezstronnego organu reprezentującego wyłącznie interes wspólnotowy,

w celu uzyskania decyzji o zgodności projektowanego wsparcia z zasadami rynku wewnętrznego UE. Jednocześnie obowiązuje tzw. klauzula zawieszająca, uniemożliwiająca państwu członkowskiemu zastosowanie środka pomocowego przed wydaniem pozytywnej opinii przez Komisję. Procedurę nadzorowania pomocy publicznej przez Komisję reguluje Rozporządzenie Rady (WE) nr 659 z 22 marca 1999 r.⁴

Konieczność każdorazowego uzyskiwania zgody na udzielenie pomocy publicznej stanowiłaby znaczne obciążenie administracyjne zarówno państw członkowskich, jak i Komisji. Zbyt długie oczekiwanie na wydanie pozytywnej decyzji Komisji mogłoby spowodować zaniechanie niektórych działań przedsiębiorców, np. w zakresie inwestycji czy prac B+R+I. Ponadto szybka i rzetelna ocena przez Komisję wszystkich przypadków udzielania pomocy publicznej w UE-27 jest praktycznie niemożliwa. Dlatego Komisja opracowała akty prawne ustanawiające tzw. wyłączenia spod obowiązku zgłaszania niektórych przypadków pomocy publicznej. Wyłączenia grupowe są dopuszczalne na mocy art. 89 TWE i wydane na jego podstawie rozporządzenia Rady w sprawie niektórych kategorii pomocy horyzontalnej (tzw. rozporządzenie zezwalające⁵).

Dotychczasowe doświadczenia wynikające ze stosowania instytucji wyłączenia grupowego

W ostatnich latach można zaobserwować wzrost zainteresowania państw członkowskich taką metodą udzielania pomocy publicznej, która z jednej strony zapewnia zgodność ze wspólnym rynkiem, a z drugiej umożliwia

szybkie wspieranie przedsiębiorców w dziedzinach, w których stwierdzono zawodność rynku (tabela 1).

W latach 2001-2007 państwa członkowskie UE zgłosiły Komisji 2 832 przypadki objętej wyłączeniami grupowymi pomocy dla: MŚP, rolnictwa, rybołówstwa, dzia-

łań szkoleniowych i niektórych kategorii pracowników, a także wspierającej inwestycje regionalne. W roku 2007 liczba zgłoszeń zwiększyła się trzykrotnie w porównaniu z 2006 r. Dotychczas, spośród pomocy objętej poszczególnymi wyłączeniami, największym zainteresowa-

Tabela 1

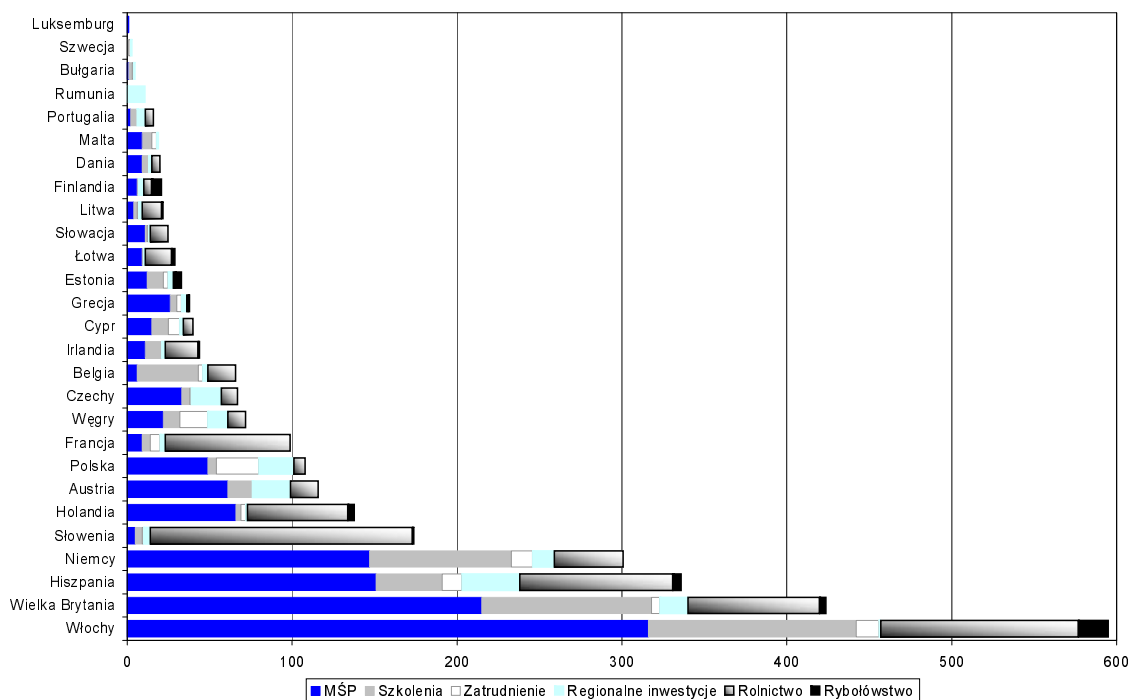
Liczba zgłoszonych wyłączeń w latach 2001-2007

Rodzaj pomocy	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Razem 2001-2007
Pomoc dla MŚP	102	123	139	149	197	183	303	1196
Pomoc szkoleniowa	48	80	55	79	68	57	108	495
Pomoc przedsiębiorcom na zatrudnienie niektórych kategorii pracowników			8	21	26	35	31	121
Regionalna pomoc inwestycyjna							189	189
Pomoc dla rolnictwa				72	88	119	496	775
Pomoc dla rybołówstwa				1	22	24		47
Razem	150	203	202	322	401	418	1127	2823
Razem bez pomocy dla rolnictwa i rybołówstwa	15	203	202	249	291	275	631	2001

Źródło: Report from the Commission, State Aid Scorebord – Spring 2008 Update, Brussels, COM(2008) 304 final, 21.5.2008.

Wykres 1

Wyłączenia grupowe ogółem zgłoszone przez państwa członkowskie w latach 2001-2007

Źródło: Jak w tabeli 1.

niem cieszyło się wsparcie dla MŚP. Ponadto w związku z wejściem w życie nowej perspektywy finansowej na lata 2007-2013, przewidującej udzielanie wsparcia z funduszy strukturalnych w formie pomocy publicznej, często korzystano z wyłączeń dla krajowej pomocy regionalnej oraz dla rolnictwa i rybołówstwa.

Do państw, które w latach 2001-2007 najczęściej wykorzystywały instytucję wyłączeń grupowych należą: Włochy (21,1% zgłoszeń ogółem), Wielka Brytania (15%), Hiszpania (11,9%) i Niemcy (10,7%) (patrz tabela 2 i wykres 1). Wśród nowych państw członkowskich do liderów należą: Słowenia (6,2%), Polska (3,8%) i Węgry

Tabela 2

Liczba zgłoszonych przez państwa członkowskie UE przypadków wyłączeń grupowych w latach 2001-2007

Państwa członkowskie	Rodzaj wyłączenia grupowego						Razem	Razem bez rolnictwa i rybołówstwa
	MŚP	szkolenia	zatrudnienie niektórych kategorii pracowników	regionalne inwestycje	rolnictwo	rybołówstwo		
UE-27	1196	495	121	189	775	47	2823	2001
Włochy	316	126	14	1	120	18	595	457
Wielka Brytania	215	103	5	17	80	4	424	340
Hiszpania	151	40	12	35	93	5	336	238
Niemcy	147	86	13	13	42	0	301	259
Słowenia	5	4	1	4	159	1	174	14
Holandia	66	3	3	1	61	4	138	73
Austria	61	15	0	23	17	0	116	99
Polska	49	5	26	21	7	0	108	101
Francja	9	5	6	3	76	0	99	23
Węgry	22	10	17	12	11	0	72	61
Czechy	33	5	1	18	10	0	67	57
Belgia	6	37	3	3	17	0	66	49
Irlandia	11	10	0	2	20	1	44	23
Cypr	15	10	7	2	6	0	40	34
Grecja	26	4	3	3	1	1	38	36
Estonia	12	10	3	3	1	4	33	28
Łotwa	9	1	0	1	16	2	29	11
Słowacja	11	1	1	1	11	0	25	14
Litwa	4	2	1	2	12	1	22	9
Finlandia	6	1	0	3	5	6	21	10
Dania	9	4	0	2	5	0	20	15
Malta	9	6	3	1	0	0	19	19
Portugalia	2	4	0	5	5	0	16	11
Rumunia	0	0	0	11	0	0	11	11
Bułgaria	1	2	1	1	0	0	5	5
Szwecja	0	1	1	1	0	0	3	3
Luksemburg	1	0	0	0	0	0	1	1

Źródło: Report from the Commission, State Aid Scorebord – Spring 2008 Update, Brussels, COM(2008) 304 final, 21.5.2008, s. 51.

(2,6%). Relatywnie niewielki udział nowych państw członkowskich wynika głównie stąd, że dopiero od akcesji są one w pełni objęte systemem monitorowania i nadzorowania udzielanej pomocy publicznej, jak również wciąż jeszcze uczą się wykorzystywać legislację wspólnotową ułatwiającą wprowadzanie środków pomocowych, które w ograniczonym zakresie mogą wpływać negatywnie na wspólny rynek UE.

Zdaniem Komisji, korzyści dla administracji z wprowadzenia wyłączeń w znacznym stopniu zostały zniwelowane wzrostem ogólnej liczby przypadków pomocy państwa po rozszerzeniu UE⁶. Ponadto Komisja odnotowała niepokojące zjawisko polegające na notyfikowaniu przypadków, podlegających obowiązującym rozporządzeniom wyłączeniowym. Notyfikacje były spowodowane wątpliwościami, które miały organy krajowe, interpretujące i stosujące przepisy prawa wspólnotowego. Wątpliwości dotyczyły kosztów kwalifikowanych, definicji beneficjenta oraz określenia celu interwencji, bezpośrednio wpływającego na wielkość i natężenie dopuszczalnej pomocy publicznej objętej wyłączeniami. Zgłaszano również wiele przypadków, które – co do zasady – były zgodne z kryteriami wyłączeń, jednak wartość przewidywanego wsparcia przekraczała ustalone progi⁷.

Koncepcja wyłączenia grupowego

Nowe rozporządzenie wyłączeniowe nr 800/2008 jest fragmentem procesu reformy i upraszczania wszel-

kich procedur administracyjnych w UE, w tym dotyczących pomocy państwa, w ramach inicjatywy lepszego środowiska prawnego (ang. *Better Regulation*). Jego głównym celem jest jednak zachęcenie państw członkowskich do przeznaczania zasobów państwowych na pomoc, która przyniesie realne korzyści w postaci zwiększenia zatrudnienia i konkurencyjności Europy. Jest to zatem kolejny impuls ukierunkowania pomocy publicznej na działania, realizujące cele strategii lizbońskiej. Jest to szczególnie ważne dla nowych państw członkowskich, gdyż powinno pomóc im w przestawianiu systemu wsparcia na działania prolizbońskie.

Komisja Europejska zdecydowała się objąć wyłączeniem te rodzaje pomocy publicznej, w przypadku których uznała, że ma wystarczająco duże doświadczenie w określaniu ogólnych kryteriów zgodności ze wspólnym rynkiem⁸. Rozporządzenie nr 800/2008 stanowi również uzupełnienie Aktu dla drobnej przedsiębiorczości w Europie (ang. *Small Business Act*), przyjętego przez Komisję w czerwcu 2008 r., który umożliwi państwom członkowskim m.in. wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) znajdujących się w różnych fazach rozwoju. MŚP mogą otrzymywać pomoc w postaci wszystkich 26 zawartych w rozporządzeniu nr 800/2008 kategorii pomocy, a w zakresie, w jakim pomoc ta będzie dostępna również dla dużych przedsiębiorstw, MŚP będą traktowane preferencyjnie⁹.

Ograniczenia w stosowaniu wyłączenia grupowego

Wyłączeniami grupowymi (blokowymi) objęta jest pomoc we wszystkich sektorach gospodarki z wyjątkiem pomocy przyznawanej (patrz tabela 3):

- przedsiębiorstwom działającym w sektorach rybactwa i akwakultury, z wyjątkiem pomocy szkoleniowej, pomocy w formie kapitału podwyższonego ryzyka, pomocy na działalność badawczo-rozwojową oraz pomocy dla pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji i pracowników niepełnosprawnych;
- przedsiębiorstwom zajmującym się produkcją podstawową produktów rolnych, z wyjątkiem pomocy szkoleniowej, pomocy w formie kapitału podwyższonego ryzyka, pomocy na działalność badawczo-rozwojową, pomocy na ochronę środowiska oraz pomocy dla pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji i pracowników niepełnosprawnych;
- w niektórych przypadkach przedsiębiorstwom zajmującym się przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych;
- pomoc przedsiębiorstwom działającym w sektorze węglowym (regionalna), z wyjątkiem pomocy szkoleniowej, pomocy na działalność badawczo-rozwojową i pomocy na ochronę środowiska;
- przedsiębiorstwom działającym w konkretnych sektorach, w tym przede wszystkim hutnictwa żelaza i stali, budownictwa okrętowego, włókien syntetycznych.

Rozporządzenie nie ma również zastosowania, co oznacza, że istnieje wymóg zgłoszenia pomocy do KE bez względu na ewentualne spełnienie innych kryteriów, w odniesieniu do wsparcia:

- przyznanego na działalność związaną z eksportem oraz tworzeniem i funkcjonowaniem sieci dystrybucyjnej,
- uwarunkowanego pierwszeństwem użycia wyrobów produkcji krajowej,
- dla przedsiębiorstwa, na którym ciąży obowiązek zwrotu pomocy wynikający z wcześniejszej decyzji KE lub też uznanego za zagrożone¹⁰.

Chodzi bowiem o to, aby pomoc, objęta omawianym rozporządzeniem w sprawie wyłączeń grupowych nie stanowiła wsparcia na tworzenie i funkcjonowanie sieci dystrybucyjnej w innych państwach. Ponadto pomoc na pokrycie kosztów uczestnictwa w targach bądź kosztów badań lub usług doradczych potrzebnych do wprowadzenia nowego lub już istniejącego produktu na nowy rynek nie powinna zwykle stanowić pomocy wspierającej eksport.

Tabela 3

Niektóre wyjątki spod obowiązywania rozporządzenia o wyłączeniach grupowych

	Pomoc				
	szkoleniowa	w formie kapitału podwyższonego ryzyka	na rzecz B+R+I	dla pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji i pracowników niepełnosprawnych	wspierająca ochronę środowiska
Pomoc wspierająca działalność w sektorach rybołówstwa i akwakultury	TAK	TAK	TAK	TAK	~~NIE~~
Pomoc wspierająca produkcję podstawową produktów rolnych	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Pomoc wspierająca działalność w sektorze węglowym	TAK	~~NIE~~	TAK	~~NIE~~	TAK

TAK – pomoc objęta rozporządzeniem wyłączeniowym.

NIE – pomoc nie objęta rozporządzeniem wyłączeniowym – istnieje wymóg notyfikacji.

Źródło: Rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych).

Ogólne kryteria wyłączenia

Ogólne rozporządzenie wyłączeniowe dotyczy każdego środka pomocy (pomocy indywidualnej, programu pomocowego lub pomocy *ad hoc*)¹¹ spełniającego wszystkie warunki w nim określone, czyli, że pomoc jest zgodna ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 ust. 3 TWE i nie podlega wymogowi zgłoszenia, o którym mowa w art. 88 ust. 3 TWE. Warunki zostały opracowane przez Komisję na podstawie dotychczasowych regulacji i praktyki, biorąc pod uwagę przede wszystkim kwestię zgodności pomocy publicznej ze wspólnym rynkiem. Należy podkreślić, iż rozporządzenie wyłączające nie uelastycznia przepisów regulujących udzielanie pomocy publicznej, natomiast często wprowadza bardziej restrykcyjne pułapy intensywności pomocy. Istotą jego jest bowiem wyeliminowanie konieczności notyfikacji tych środków pomocy, które są zgodne ze wspólnym rynkiem UE.

W trosce o równe traktowanie i możliwość skutecznego monitorowania, tylko pomoc o przejrzystym charakterze może być objęta wyłączeniami spod obowiązku notyfikacji do Komisji. Do przejrzystych rodzajów wsparcia publicznego zaliczono pomoc w formie:

- ☞ dotacji oraz dopłat do oprocentowania;
- ☞ pożyczek na warunkach komercyjnych, gdzie ekwiwalent dotacji brutto oblicza się na podstawie stopy referencyjnej obowiązującej w dniu przyznania pomocy;
- ☞ programów gwarancyjnych (po uprzedniej akceptacji przez KE metody obliczania ekwiwalentu dotacji brutto);

- ☞ środków fiskalnych o określonej maksymalnej wielkości.

Jednocześnie określono dwie formy pomocy, które nie mogą być uznane za przejrzyste: pomoc w postaci dokapitalizowania oraz niektórych rodzajów kapitału podwyższonego ryzyka.

Uproszczenie, polegające na zastąpieniu kilku rozporządzeń jednym rozporządzeniem, charakteryzuje się m.in. wprowadzeniem wspólnych definicji i przepisów horyzontalnych. Ponadto wyłączenie dotyczy każdej pomocy spełniającej warunki w nim określone. Każdy indywidualny środek pomocy przyznany na podstawie ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych powinien zawierać wyraźne odesłanie do szczegółowych przepisów w nim zawartych oraz do aktu prawa krajowego przewidującego udzielenie pomocy publicznej.

Zasada kumulacji udzielonej pomocy

Przedsiębiorca może uzyskać wsparcie projektu z wielu źródeł, stąd też aby zapewnić zgodność takiej pomocy ze wspólnym rynkiem Komisja Europejska przewidziała stosowanie tzw. kumulacji, a więc sumowania pomocy, niezależnie czy pochodzi ona ze źródeł lokalnych, regionalnych, krajowych czy wspólnotowych. Kumulacja jest dopuszczalna pod warunkiem, że ogólna wysokość pomocy nie przekracza wyznaczonych progów dla poszczególnych rodzajów wsparcia. Jedynym wyjątkiem od tej zasady jest pomoc pracownikom niepełnosprawnym, której intensywność może osiągnąć 100% kosztów kwalifikowanych.

Efekt zachęty jako niezbędne kryterium wyłączenia

Komisja, akceptując pomoc publiczną, bada występowanie tzw. efektu zachęty. Chodzi o to, aby istniała pewność, że pomoc jest niezbędna i zachęca do rozwoju działalności lub podejmowania działań na rzecz m.in. ochrony środowiska, szkoleń pracowników, zatrudnienia niektórych kategorii pracowników. W poprzednich rozporządzeniach wyłączeniowych nie brano pod uwagę, czy beneficjent był małym, średnim czy dużym przedsiębiorcą, a jedynie wymagano, aby nie były podejmowane działania objęte już wsparciem przed złożeniem wniosku o pomoc publiczną. W ogólnym rozporządzeniu wyłączeniowym Komisja uzależniła akceptację występowania efektu zachęty od spełnienia określonych kryteriów w zależności od tego, czy otrzymujący pomoc jest małym, średnim lub dużym przedsiębiorcą:

- ☞ W przypadku małego lub średniego przedsiębiorcy przyjęto, że efekt zachęty występuje, jeżeli przed rozpoczęciem jakichkolwiek działań w sprawie realizacji projektu objętego pomocą złożono wniosek w państwie członkowskim.
- ☞ W przypadku dużego przedsiębiorcy, oprócz spełnienia warunków obowiązujących MŚP, konieczne jest sporządzenie przez beneficjenta analizy wykonalności projektu lub działań objętych wsparciem w dwóch wariantach – z pomocą oraz bez pomocy. Celem jest udowodnienie, że pomoc publiczna przyczynia się do istotnego zwiększenia rozmiaru lub zakresu planowanego działania lub też istotnego zwiększenia całkowitej kwoty, jaką beneficjent przeznacza na projekt lub działanie objęte pomocą.

W przypadku pomocy regionalnej za istnienie efektu zachęty można uznać również, że w regionie objętym pomocą nie udało się bez proponowanego wsparcia wykonać projektu w takiej formie.

Szczegółowe kryteria wyłączenia

Rozporządzenie, którego celem jest zapewnienie wzrostu gospodarczego i zwiększenie liczby miejsc pracy z korzyścią dla europejskich przedsiębiorców i konsumentów, obejmuje różne rodzaje pomocy (tabela 4). Przepisami wyłączeniowymi objęto przede wszystkim te rodzaje pomocy, które były przedmiotem dotychczas obowiązujących poszczególnych rozporządzeń w sprawie wyłączeń, tj. pomoc: wspierająca szkolenia, działania wspierające niektóre kategorie pracowników, dla małych i średnich przedsiębiorców oraz regionalna pomoc inwestycyjna. Dodatkowo Komisja zdecydowała się dołączyć do tej grupy 5 rodzajów pomocy, w stosunku do których istniał wymóg notyfikacji, tj. pomoc: na rzecz ochrony środowiska, w formie kapitału podwyższonego ryzyka, wspierająca prace badawczo-rozwojowe i innowacyjne, dla nowo tworzonych małych przedsiębiorstw oraz wspierająca rozwój dużych przedsiębiorstw.

Rozszerzenie katalogu rodzajów pomocy objętej wyłączeniem grupowym wynika z dwóch przesłanek. Po pierwsze, wytyczne dotyczące tych rodzajów pomocy przyjęte w ciągu ostatnich 2-3 lat określają kryteria dopuszczalności pomocy w niewielkim stopniu zmniejszającej konkurencję na wspólnym rynku europejskim. Po drugie, wymieniona pomoc wspiera realizację głównego celu zrewidowanej strategii lizbońskiej – zwiększenia zatrudnienia i wzrostu gospodarczego w ramach realizacji.

W odniesieniu do poszczególnych rodzajów pomocy objętej wyłączeniem spod obowiązku notyfikacji wprowadzono szczegółowe zapisy obejmujące:

- ☞ cel pomocy,
- ☞ kategorie beneficjentów,
- ☞ progi maksymalnej dopuszczalnej pomocy wyrażone w postaci wartości pomocy w stosunku do kosztów kwalifikowanych lub maksymalnych kwot,
- ☞ warunki regulujące kumulację pomocy,
- ☞ sposób kontroli udzielania pomocy.

Regionalna pomoc inwestycyjna i wspierająca wzrost zatrudnienia

Celem krajowej pomocy regionalnej jest wsparcie rozwoju regionów, znajdujących się w niekorzystnym położeniu, poprzez poprawę warunków do inwestowania. Podstawowym jej efektem powinno być tworzenie nowych lub rozbudowa istniejących zakładów, dywersyfikacja produkcji zakładu poprzez wprowadzenie nowych produktów lub zasadnicza zmiana procesu produkcyjnego. Główne kryteria dopuszczalności tego rodzaju wsparcia, stanowiącego bardzo często podstawę wydatkowania funduszy strukturalnych w Polsce, określono w wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013¹².

Ogólne rozporządzenie wyłączające wprowadziło niewielkie zmiany do istniejących dotychczas przepisów wyłączających niektóre przypadki pomocy regionalnej¹³ spod obowiązku notyfikowania do Komisji Europejskiej. Rozszerzono pojęcie efektu zachęty oraz definicję kosztów płacy, która jest niezbędna przy obliczaniu kosztów kwalifikowanych przy tworzeniu nowych miejsc pracy i która obejmowała wcześniej wynagrodzenie brutto oraz składki obowiązkowe. Do kosztów pracy włączono koszty opieki nad dziećmi lub rodzicami.

Na mocy rozporządzenia wyłączającego dopuszczalna jest pomoc inwestycyjna oraz wspierająca wzrost zatrudnienia w regionach kwalifikujących się do tego rodzaju wsparcia, gdy jej intensywność¹⁴ nie przekracza pułapów¹⁵ określonych w tzw. mapie pomocy regionalnej¹⁶. Ponadto wspierana inwestycja powinna być utrzymana przez okres 5 lat (dla MŚP – 3 lat) od jej zakończenia.

Zgłoszeniu do Komisji podlegają te przypadki pomocy, w których całkowita kwota wsparcia ze wszyst-

Tabela 4

Pomoc objęta wyłączeniami grupowymi

Rodzaj pomocy	Przeznaczenie pomocy
Regionalna	regionalna inwestycyjna i wspierająca niektóre kategorie pracowników
	dla nowo tworzonych małych przedsiębiorstw
Inwestycyjna i wspierająca zatrudnienie niektórych kategorii pracowników w małych i średnich przedsiębiorstwach	inwestycyjna i wspierająca zatrudnienie niektórych kategorii pracowników w małych i średnich przedsiębiorstwach
Dla małych przedsiębiorstw utworzonych przez kobiety	dla małych przedsiębiorstw utworzonych przez kobiety
Wspierająca ochronę środowiska	Inwestycyjna, umożliwiająca przedsiębiorstwom zastosowanie norm surowszych niż normy wspólnotowe w zakresie ochrony środowiska lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm wspólnotowych
	na zakup nowych środków transportu, spełniających surowsze normy niż wspólnotowe lub podwyższające poziom ochrony w przypadku braku norm wspólnotowych
	na szybkie przystosowanie małych i średnich przedsiębiorstw do przyszłych norm wspólnotowych
	w obszarze ochrony środowiska na inwestycje zwiększające oszczędność energii
	inwestycyjna w obszarze ochrony środowiska na układy kogeneracji o wysokiej sprawności
	inwestycyjna w dziedzinie ochrony środowiska na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych
	na badania środowiska
	na ochronę środowiska w formie ulg podatkowych
Pomoc na usługi doradcze dla MSP i ich udział w targach	na współfinansowanie usług doradczych
	na współfinansowanie udziału w targach
Pomoc w formie kapitału podwyższonego ryzyka	w formie kapitału podwyższonego ryzyka
Pomoc na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną	współfinansowanie projektów badawczo-rozwojowych
	współfinansowanie technicznych studiów wykonalności
	dla MSP na pokrycie kosztów praw własności przemysłowej
	na działalność B+R w sektorach rolnictwa i rybactwa
	dla nowych innowacyjnych przedsiębiorstw
	współfinansowanie usług doradczych oraz wspierających innowacyjność
	na pożyczki na zatrudnienie wysoko wykwalifikowanego personelu badawczego
Pomoc szkoleniowa	szkolenia
Pomoc dla pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji oraz pracowników niepełnosprawnych	subsydia płacowe ułatwiające zatrudnienie pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji
	subsydia płacowe ułatwiające zatrudnienie pracowników niepełnosprawnych
	rekompensowanie dodatkowych kosztów związanych z zatrudnieniem pracowników niepełnosprawnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 z 6 sierpnia 2008 r.

kich źródeł przekracza 75% maksymalnej kwoty pomocy, jaką otrzymałaby inwestycja o wartości 100 mln euro przy zastosowaniu standardowego progu pomocy, obowiązującego duże przedsiębiorstwa.

Pomoc wspierająca zatrudnienie pracowników znajdujących się w niekorzystnej sytuacji

Wzrost zatrudnienia jest jednym z głównych celów polityki gospodarczej i społecznej Unii, czego wyrazem jest europejska strategia na rzecz zatrudnienia¹⁷. Bezrobocie stanowi bowiem istotny problem dla wielu państw, stąd też w ogólnym rozporządzeniu wyłączającym znalazły się przepisy regulujące pomoc wspierającą wzrost zatrudnienia ściśle powiązane ze wsparciem inwestycyjnym (patrz wyżej).

Dodatkowo wyodrębniono szczególny rodzaj pomocy wspierającej zatrudnienie pracowników niepełnosprawnych i znajdujących się w niekorzystnej sytuacji. Tego rodzaju osoby mają znaczne trudności w wejściu na rynek pracy. Przesłanki te uzasadniają stosowanie przez organ administracji publicznej środków mających na celu zachęcenie przedsiębiorców do zwiększenia zatrudnienia pracowników należących do tych dwóch kategorii. Regulacje zostały tak sformułowane, aby nie zmniejszały wyłącznie operacyjnych kosztów funkcjonowania przedsiębiorców, ale rzeczywiście ułatwiały dostęp i utrzymanie się tych osób na rynku pracy.

Ogólne rozporządzenie wyłączeniowe przewiduje trzy następujące rodzaje wsparcia (warunkiem jest nieprzekroczenie podwyższonego progu pomocy indywidualnej powodującej obowiązek notyfikacji¹⁸):

- ☛ Pomoc w formie subsydiów płacowych na rekrutację pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji. Intensywność pomocy nadal nie może przekroczyć 50% kosztów kwalifikowanych, którymi są koszty płacy w okresie maksymalnie 12 miesięcy od daty zatrudnienia¹⁹.
- ☛ Pomoc w formie subsydiów płacowych wspierających zatrudnienie pracowników niepełnosprawnych. Podwyższono pułap intensywności pomocy w odniesieniu do kosztów kwalifikowanych, którymi są koszty płacy w całym okresie zatrudnienia pracownika niepełnosprawnego (intensywność pomocy nie może przekroczyć 75% kosztów kwalifikowanych, wcześniej 60%).
- ☛ Pomoc rekompensująca dodatkowe koszty zatrudnienia pracowników niepełnosprawnych. Poziom maksymalnej intensywności nie został zmieniony (nie może przekroczyć 100% kosztów kwalifikowanych). Podstawą są koszty kwalifikowane, do których należą koszty adaptacji pomieszczeń, oprogramowania, zakupu specjalnych urządzeń, a także budowy lub rozbudowy zakładu pracy chronionej, ponoszone przez przedsiębiorcę przez cały okres zatrudnienia niepełnosprawnego.

Pomoc regionalna dla nowo utworzonych małych przedsiębiorstw

Komisja Europejska uważa, że rozwój gospodarczy regionów zależy w dużym stopniu od poziomu przedsiębiorczości. Dlatego, poza regionalną pomocą inwestycyjną, w ogólnym rozporządzeniu wyłączeniowym przewidziano możliwość udzielania pomocy nowym, małym przedsiębiorstwom w początkowej fazie ich rozwoju (ang. *start-up*), pod warunkiem że zlokalizowane są na obszarach objętych krajową pomocą regionalną. Aby uniknąć ryzyka zakłócenia konkurencji i wypierania istniejących przedsiębiorstw, Komisja przewidziała w ogólnym rozporządzeniu wyłączającym pomoc degresywną²⁰ w ograniczonej wysokości²¹. Do kosztów kwalifikowanych, będących podstawą obliczania dopuszczalnej wysokości pomocy publicznej, zaliczono również: koszty usług prawnych i doradczych, administracyjnych (bezpośrednio związanych z utworzeniem przedsiębiorstwa) oraz część kosztów operacyjnych, oprocentowanie zewnętrznego finansowania, opłaty z tytułu najmu lub dzierżawy maszyn, opłaty mediów oraz koszty rekrutacji i pracy pracowników.

W rozporządzeniu wskazano, że państwa członkowskie powinny być świadome, że niektóre firmy mogą być zamykane tylko dlatego, aby po ponownym uruchomieniu mogły otrzymać wsparcie ze środków publicznych. Istnieje zatem konieczność takiego opracowania programów pomocowych, aby wykluczyć wsparcie niedawno zamkniętych przedsiębiorstw.

Przewiduje się również udzielanie pomocy publicznej bez notyfikacji na uruchomienie przedsiębiorstwa przez kobietę niezależnie od lokalizacji w UE²². Z analiz²³ wynika bowiem, że mają one znacznie niższy niż mężczyźni udział w tworzeniu małych przedsiębiorstw. Do kosztów kwalifikowanych zaliczono wszystkie składniki, zaliczane do kosztów kwalifikowanych w przypadku nowo tworzonych MŚP, uzupełnione o koszty opieki nad dziećmi i rodzicami, w tym o ewentualne koszty związane z urlopem rodzicielskim.

Pomoc wyłącznie dla MŚP

MŚP odgrywają decydującą rolę w tworzeniu miejsc pracy i w rozwoju gospodarczym, jednak w przeciwieństwie do dużych firm, często napotyka bariery w dostępie do źródeł finansowania. Trudności te wynikają przede wszystkim z niechęci niektórych rynków finansowych do podejmowania ryzyka oraz ograniczonych zabezpieczeń, jakie MŚP mogą zaoferować. Przedsiębiorstwa te mają również gorszy dostęp do informacji o nowych technologiach i potencjalnych rynkach zbytu swoich produktów.

Sektor MŚP może korzystać ze wszystkich przepisów rozporządzenia wyłączającego, jednak Komisja zaproponowała dla tego rodzaju firm szczególne przepisy

lepiej odpowiadające ich potrzebom. Mogą one korzystać, bez uprzedniej notyfikacji, z pomocy publicznej wspierającej inwestycje i zatrudnienie, pokrywającej koszty aktywów materialnych lub niematerialnych oraz koszty pracy, również w regionach nieobjętych krajową pomocą regionalną. Ze względu na różnice między małymi i średnimi przedsiębiorcami, dla każdej kategorii ustalono inne podstawowe progi dopuszczalnej intensywności pomocy. W porównaniu z wcześniej obowiązującymi przepisami²⁴, nowe rozporządzenie przewiduje podwyższenie maksymalnego natężenia pomocy²⁵ przy jednoczesnym obniżeniu progu pomocy indywidualnej powodującej obowiązek notyfikacji do Komisji²⁶.

Nadal możliwe jest częściowe pokrywanie kosztów doradztwa i udziału MŚP w targach. W obu przypadkach nie zmieniono maksymalnego natężenia pomocy (nie może przekroczyć 50% kosztów kwalifikowanych), choć wprowadzono progi pomocy indywidualnej powodujące obowiązek powiadomienia Komisji (pomoc na rzecz MŚP na usługi doradcze lub na udział w targach nie może przekroczyć po 2 mln euro na jeden projekt). Pozostawiono niezmienione koszty kwalifikujące się, do których zaliczono odpowiednio:

- ☞ koszty usług świadczonych przez doradców zewnętrznych, które nie mają charakteru ciągłego ani okresowego, ani nie są związane ze zwykłymi kosztami operacyjnymi przedsiębiorstwa,
- ☞ koszty związane z targami, w tym wynajmu, budowy i obsługi stoiska podczas pierwszego uczestnictwa.

Pomoc szkoleniowa

Komisja Europejska, wyłączając pomoc szkoleniową z obowiązku notyfikacji, wychodzi z założenia, że pozytywne efekty takich działań powinny przełożyć się na korzyści dla całego społeczeństwa. Wykwalifikowani pracownicy podnoszą konkurencyjność przemysłu wspólnotowego. W praktyce jednak na podnoszenie wiedzy swoich pracowników przedsiębiorcy europejscy przekazują relatywnie niewiele środków, gdyż nie mogą ich szybko dyskontować. Komisja kontynuuje zatem dotychczasową praktykę w tej sferze.

Postanowienia ogólnego rozporządzenia wyłączeniowego opierają się w znacznym stopniu na dotychczasowych rozwiązaniach²⁷. Na niezmienionym poziomie pozostały pułapy intensywności pomocy szkoleniowej w sektorze transportu morskiego. Maksymalne pułapy intensywności podwyższono nieco dla szkoleń ogólnych²⁸, a pozostawiono na niezmienionym poziomie dla specjalistycznych²⁹. Dopuszczalne jest również zwiększenie pułapów, jeśli szkoli się pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji lub niepełnosprawnych (intensywność pomocy można zwiększyć o 10 pkt. proc.) oraz jeśli przedsiębiorstwo należy do MŚP (dla pracowników małych przedsiębiorstw o 20 pkt. proc., a dla pracowników średnich

przedsiębiorstw o 10 pkt. proc.). Zrezygnowano natomiast z dodatkowych punktów za lokalizację przedsiębiorstwa (na podstawie dotychczasowych przepisów można było podwyższyć pułapy o 10 pkt. proc. dla przedsiębiorców zlokalizowanych w obszarach art. 87 ust. 3 lit. a i o 5 pkt. proc. w obszarach art. 87 ust. 3 lit. c). Jednocześnie podwyższono dwukrotnie próg, poniżej którego projektowane wsparcie nie wymaga zgłoszenia do Komisji (z 1 mln euro do 2 mln euro). Nie zmieniono zakresu kosztów kwalifikowanych objętych wsparciem, zaliczając do nich m.in. koszty kadry szkoleniowej, podróży trenerów i osób szkolonych, amortyzacji narzędzi, wyposażenia oraz usług konsultacyjnych i doradczych bezpośrednio zaangażowanych lub związanych z prowadzonymi szkoleniami.

Pomoc wspierająca ochronę środowiska

Realizacja strategii lizbońskiej oznacza m.in. zapewnienie warunków wzrostu konkurencyjności i zatrudnienia w UE przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniego poziomu ochrony środowiska naturalnego. Komisja Europejska ściśle łączy wspieranie zrównoważonego rozwoju w dziedzinie ochrony środowiska z problemami zmian klimatycznych. Jednocześnie wszelkie podejmowane działania powinny zapewniać konkurencyjność gospodarek państw członkowskich i dostępność niedrogiej energii. W konsekwencji obecna unijna polityka energetyczna i środowiskowa, nakładająca dodatkowe wymogi na przedsiębiorców i państwa członkowskie, wyznacza również kierunki zmian przepisów dopuszczających pomoc publiczną wspierającą ochronę środowiska³⁰. Komisja, przygotowując znowelizowane zasady udzielania wsparcia w tej dziedzinie, wykorzystywała doświadczenie zdobyte przy wdrażaniu dotychczasowych wytycznych³¹. Pomoc udzielana na podniesienie poziomu ochrony środowiska powinna jak najmniej zakłócać konkurencję na wspólnym rynku.

W zasadzie, pomoc państwa może być uzasadniona w dwóch przypadkach:

- ☞ jako rozwiązanie przejściowe, zachęcające przedsiębiorców do dostosowywania się do norm, gdy nie ma jeszcze możliwości internalizacji wszystkich kosztów³² przez przedsiębiorców,
- ☞ gdy pełni rolę zachęty do osiągania norm ponad obowiązujące lub podejmowania inwestycji, mających ograniczyć emisję zanieczyszczeń.

Aby ułatwić państwom członkowskim podejmowanie działań proekologicznych, przy wykorzystaniu środków publicznych, Komisja wprowadziła do ogólnego rozporządzenia wyłączeniowego kilka typów pomocy wspierającej ochronę środowiska, w niektórych przypadkach zaostrzając kryteria w stosunku do wytycznych. Uproszczono ponadto metodę obliczania kosztów kwalifikowanych w przypadku udzielania pomocy inwestycyjnej:

- ☞ umożliwiającej przedsiębiorcom zastosowanie norm surowszych niż normy wspólnotowe w dziedzinie

ochrony środowiska naturalnego lub podniesienie poziomu ochrony środowiska, gdy brak norm wspólnotowych³³, przy założeniu, że kosztami kwalifikowanymi są dodatkowe koszty inwestycyjne poniesione w celu osiągnięcia wyższego poziomu ochrony środowiska;

- ☞ wspierającej nabycie nowych środków transportu spełniających surowsze normy niż normy wspólnotowe lub podnoszących poziom ochrony środowiska, gdy brak norm wspólnotowych³⁴, przy założeniu, że kosztami kwalifikowanymi są dodatkowe koszty inwestycyjne;
- ☞ wspierającej szybsze przystosowanie MSP do przyszłych norm wspólnotowych, ograniczając jednak dopuszczalne natężenie pomocy³⁵, liczone w odniesieniu do kosztów dodatkowych inwestycji oraz zakres beneficjentów wsparcia;
- ☞ zwiększającej oszczędności energii³⁶;
- ☞ na układy kogeneracji o wysokiej sprawności³⁷;
- ☞ wspierającej ochronę środowiska w formie ulg podatkowych. Ulgi podatkowe, zgodnie z wytycznymi, powinny być przyznawane maksymalnie na okres 10 lat z możliwością przedłużenia na podstawie analiz przeprowadzonych przez państwa członkowskie³⁸;

a także wsparcia:

- ☞ na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych³⁹;
- ☞ na badania środowiskowe⁴⁰.

We wszystkich powyższych rodzajach pomocy wprowadzono próg wartości udzielonej pomocy, powyżej którego indywidualne przypadki wsparcia muszą być zgłoszone do Komisji⁴¹ oraz wyeliminowano możliwość podwyższenia pułapów natężenia pomocy w związku z przeprowadzanymi procedurami zamówień publicznych.

Pomoc wspierająca działalność badawczo-rozwojową i innowacyjną

W strategii lizbońskiej Rada Europejska w 2002 r. przyjęła, że wydatki na B+R+I wynosić będą 3% PKB w 2010 r. W związku z tym wytyczne w sprawie pomocy państwa na rzecz B+R z 2006 r.⁴² rozszerzono o działania wspierające innowacje. Również ogólne rozporządzenie wyłączeniowe obejmuje wiele typów pomocy publicznej na rzecz B+R+I. Rozszerzono w nim zakres beneficjentów o dużych przedsiębiorców, jednocześnie obniżając dopuszczalną intensywność pomocy oraz wprowadzając progi pomocy indywidualnej, powyżej których należy powiadamiać KE. Dotyczy to pomocy wspierającej:

- ☞ projekty badawczo-rozwojowe, z tym że część projektu powinna w pełni należeć do kategorii badań podstawowych, przemysłowych lub eksperymentalnych oraz rozwojowych, a do kosztów kwalifikowanych będących podstawą ustalenia dopuszczalnej pomocy⁴³ zalicza się koszty: personelu i aparatury oraz sprzętu, budynków i gruntów;

- ☞ techniczne studia wykonalności, mające charakter przygotowawczy wobec badań przemysłowych lub działalności z zakresu eksperymentalnych prac rozwojowych⁴⁴.

Warunki wsparcia są takie same, jak w wytycznych z 2006 r. Może być ono przeznaczone:

- ☞ Dla nowych (maksymalnie 6 lat na rynku) innowacyjnych przedsiębiorstw, w przypadku których intensywność pomocy zależy od lokalizacji firmy⁴⁵.
- ☞ Na usługi doradcze w zakresie innowacji i usługi wspierające innowacyjne zarządzanie MŚP, pomoc techniczną, transfer technologii, szkolenia, ochronę i handel prawami własności intelektualnej, banki danych, biblioteki techniczne, badania rynku, wykorzystywanie laboratoriów oraz znakowanie, testowanie i certyfikację jakości. Maksymalna dopuszczalna kwota wsparcia w okresie trzech lat nie może przekroczyć 200 tys. euro, jednocześnie intensywność może osiągnąć poziom 100% w przypadku usługodawców mających certyfikat krajowy lub europejski (75% bez odpowiedniego certyfikatu);
- ☞ na tymczasowe zatrudnienie wysoko wykwalifikowanego personelu w formule oddelegowania pracowników i zatrudnienia ich na nowych stanowiskach związanych z B+R+I, obejmując:
  - koszty zatrudnienia na nieco bardziej restrykcyjnych warunkach w porównaniu z wytycznymi (intensywność pomocy nie może przekroczyć 50% kosztów kwalifikowanych w ciągu 3 lat na jednego tymczasowo zatrudnionego),
  - koszty praw własności przemysłowej dla MŚP, do których zaliczono koszty poprzedzające przyznanie prawa, koszty poniesione w obronie jego ważności w trakcie oficjalnego rozpatrywania wniosku. Intensywność pomocy nie może przekroczyć 100% kosztów kwalifikowanych w przypadku badań podstawowych, 50% - dla badań przemysłowych i 25% dla eksperymentalnych prac rozwojowych z możliwością podniesienia jej o 20 pkt. proc. dla małego przedsiębiorcy i o 10 pkt. proc. dla średniego (według wcześniejszych przepisów tylko dla MŚP odpowiednio: 100%, 60% i 35%). Próg, powyżej którego pomoc indywidualna powinna być notyfikowana do KE wynosi 5 mln euro dla jednego przedsiębiorcy na jeden projekt.

Dodatkowo w ogólnym rozporządzeniu wyłączającym wprowadzono przepisy regulujące pomoc wspierającą działalność badawczo-rozwojową w sektorach rolnictwa i rybołówstwa, zaliczając do kosztów kwalifikowanych, stanowiących podstawę ustalania dopuszczalnej pomocy, koszty personelu, aparatury, sprzętu, budynków i gruntów. Intensywność pomocy nie może przekroczyć 100% kosztów kwalifikowanych. Próg pomocy indywidualnej, powodującej obowiązek notyfikacji środka pomocowego do KE wynosi 7,5 mln euro.

Inną zawodnością rynku zidentyfikowaną przez Komisję jest dostęp małych i średnich przedsiębiorców do kapitału podwyższonego ryzyka. Finansowana jest z niego działalność spółek mających potencjał szybkiego wzrostu we wczesnych fazach rozwoju. Wspomniana zawodność wynika w głównej mierze z niedopasowania popytu i podaży, co powoduje nadmierne ograniczenie dostępnego na rynku kapitału i brak funduszy dla przedsiębiorstw. Według Komisji, sytuacja ta upoważnia państwa członkowskie do udzielania pomocy publicznej zgodnie z odpowiednimi przepisami wspólnotowymi⁴⁶.

Rozporządzenie wyłączeniowe obejmuje środki pomocy w formie kapitału podwyższonego ryzyka w postaci udziału w nastawionym na zys funduszu inwestycyjnym, działającym na niepublicznym rynku kapitałowym, a zarządzanym na zasadach rynkowych. W stosunku do wytycznych z 2006 r. w sprawie kapitału podwyższonego ryzyka, szczegółowe warunki uznania danego wsparcia za zgodne ze wspólnym rynkiem nie zostały, co do zasady, zmienione. Zaliczono do nich:

- ☞ maksymalny poziom transz inwestycyjnych docelowego wsparcia MŚP w wysokości 1,5 mln euro w każdym okresie 12 miesięcy;
- ☞ ograniczenie finansowania do faz: załóżkowej, rozruchu i ekspansji, a w przypadku średnich przedsiębiorstw, których siedziba znajduje się poza obszarami objętymi krajową pomocą regionalną (art. 87 ust. 3 lit. a i c TWE), do fazy rozruchu ;
- ☞ występowanie kapitałowych i quasi-kapitałowych instrumentów inwestycyjnych (co najmniej 70% budżetu środka);
- ☞ obowiązkowy udział inwestorów prywatnych (co najmniej 50% finansowania lub 30% w obszarach objętych krajową pomocą regionalną (art. 87 ust. 3 lit. a i c TWE).

Kontrola realizacji rozporządzenia

Na podstawie ogólnego rozporządzenia wyłączeniowego państwa członkowskie zobowiązano do przechowywania przez 10 lat (od daty przyznania wsparcia) szczegółowej dokumentacji o każdej pomocy indywidualnej lub programie pomocowym objętym wyłączeniem grupowym. Na wniosek KE państwa członkowskie mają obowiązek przekazania w ciągu 20 dni roboczych wszelkich niezbędnych informacji. Jeśli państwo nie wykonuje zobowiązań umożliwiających efektywny nadzór nad pomocą publiczną, Komisja może zdecydować, że w przyszłości wszystkie środki pomocy, do których ma zastosowanie ogólne rozporządzenie wyłączeniowe, będą objęte wymogiem zgłoszenia do Komisji zgodnie z art. 88 ust. 3 TWE.

Konsekwencje dla Polski

Warunkiem wyłączenia spod obowiązku notyfikacji do Komisji Europejskiej jest wprowadzenie do programu pomocowego lub pomocy indywidualnej wyraźnego odesłania do ogólnego rozporządzenia wyłączającego. Podobne rozwiązanie było zawarte we wcześniej obowiązujących 4 rozporządzeniach wyłączeniowych⁴⁷, na podstawie których w Polsce wdrożono wiele programów pomocowych, w tym przewidujących wsparcie ze środków funduszy strukturalnych na lata 2007-2013.

Wejście w życie ogólnego rozporządzenia wyłączeniowego oraz wygaśnięcie dotychczasowych przepisów w sprawie pomocy dla MŚP oraz wspierającej zatrudnienie oraz szkolenia nie oznacza, że polskie programy pomocowe przygotowane na podstawie poprzednio obowiązującego rozporządzenia przestały obowiązywać i nie można na ich podstawie udzielać wsparcia bez uprzedniej notyfikacji. Ogólne rozporządzenie wyłączeniowe przewiduje bowiem możliwość udzielania wsparcia na wymienione cele na starych zasadach i warunkach do końca 2008 r. uznając, że jeśli wsparcie spełnia kryteria dotychczasowych przepisów wyłączeniowych, to jest zgodne ze wspólnym rynkiem i wyłączone z wymogu zgłoszenia, o którym mowa w art. 88 ust. 3 TWE. W przypadku regionalnej pomocy inwestycyjnej Komisja uznała, że programy mogą być podstawą takiej pomocy do końca 2013 r., jeśli przewidują wsparcie zgodne z dotychczasowym rozporządzeniem wyłączeniowym dla tego rodzaju pomocy i jednocześnie zaczęły obowiązywać przed wejściem w życie rozporządzenia nr 800/2008, tj. 29 sierpnia 2008 r.⁴⁸

Z punktu widzenia polskiego ustawodawstwa, ogólne rozporządzenie wyłączeniowe wprowadza wiele istotnych zmian w warunkach udzielania pomocy publicznej i wsparcia ze środków funduszy strukturalnych. Według danych Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów⁴⁹, Polska zarejestrowała w Komisji Europejskiej 57 programów pomocowych (bez środków funduszy strukturalnych) przewidujących wsparcie objęte dotychczasowymi wyłączeniami grupowymi.

Najwięcej programów pomocowych przygotowanych w oparciu o wyłączenie dotyczy regionalnej pomocy inwestycyjnej (28). Przewidują one najczęściej udzielanie wsparcia przez władze lokalne w formie ulgi od podatku od nieruchomości. Programy te nie będą wymagały nowelizacji, ponieważ – przygotowane na podstawie rozporządzenia z 2006 r. wyłączającego krajową pomoc regionalną – weszły w życie przed 29 sierpnia 2008 r. i będą mogły stanowić podstawę udzielania wsparcia do końca 2013 r.

Do odrębnej grupy programów pomocowych, objętych wyłączeniami na podstawie dotychczasowych przepisów, należą schematy wsparcia MŚP (14), zatrudnienia (10) i szkoleń (5). W związku z wejściem w życie ogólnego rozporządzenia wyłączającego należało je zmienić przed 1 stycznia 2009 r., jeśli po tej dacie

miałyby być wciąż podstawą do udzielania nienotyfikowanej pomocy publicznej.

Osobną kwestią jest sprawa funduszy strukturalnych. Należy bowiem podkreślić, że na mocy art. 54 ust 4 rozporządzenia Rady w sprawie ogólnych przepisów dotyczących funduszy strukturalnych⁵⁰ w odniesieniu do pomocy publicznej dla przedsiębiorców w rozumieniu art. 87 TWE pomoc publiczna przyznawana w ramach programów operacyjnych podlega pułapom określonym dla pomocy publicznej. Oznacza to, że przepisy o pomocy publicznej regulują obecnie przeznaczone dla przedsiębiorców środki funduszy strukturalnych. W konsekwencji istnieje obowiązek uzyskania akceptacji Komisji dla projektów programów pomocowych współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych. W niektórych programach przewidywano udzielenie wsparcia objętego nieobowiązującymi już rozporządzeniami wyłączeniowymi. W związku z wejściem w życie ogólnego rozporządzenia wyłączeniowego wymagać one będą zmian proceduralnych i merytorycznych. Według informacji Ministerstwa Rozwoju Regionalnego pracuje się obecnie nad dostosowaniem 14 rozporządzeń spośród 38 stanowiących programy pomocowe wspierane ze środków funduszy strukturalnych (6 obowiązujących i 8 projektów). Pomoc publiczną, udzielaną zarówno ze źródeł polskich, jak i ze środków funduszy strukturalnych, a objętą wyłączeniami, można było udzielać do końca 2008 r. Zatem wszelkie działania nowelizujące istniejące akty prawne powinny być zakończone 31 grudnia 2008 r., aby od 1 stycznia 2009 r. można było bez opóźnień udzielać przedsiębiorcom wsparcia objętego ogólnym rozporządzeniem wyłączeniowym, m.in. ze środków funduszy strukturalnych.

Zmiany proceduralne polegają na powołaniu się w polskim programie pomocowym do nowego rozporządzenia Komisji poprzez zamieszczenie jego tytułu i danych znajdujących się w Dzienniku Urzędowym UE. Jest to warunek konieczny, aby program pomocowy nie musiał być notyfikowany Komisji. Zmiana ta musi być dokonana we wszystkich już obowiązujących aktach prawnych, przewidujących udzielanie pomocy publicznej, w tym ze środków funduszy strukturalnych, z wyjątkiem krajowej pomocy regionalnej.

Ponadto ponieważ rozporządzenie z 8 sierpnia 2008 r. jest aktem prawnym, który może być stosowane bezpośrednio, przewiduje się udzielanie pomocy *ad hoc* bez konieczności przygotowywania programu pomocowego. Aby pomoc taka nie musiała być zgłaszana do Komisji na podstawie art. 88 ust. 3 TWE, wymagane jest również, aby podstawa prawna jej udzielania zawierała odniesienie do ogólnego rozporządzenia wyłączeniowego, poprzez przywołanie odpowiednich przepisów, tytułu i danych. Ma to szczególne znaczenie w Polsce, m.in. dla wnioskodawców projektów celowych uzyskujących wsparcie z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na badania przemysłowe lub eksperymentalne prace rozwojowe.

Z punktu widzenia zmian merytorycznych ogólne rozporządzenie wyłączeniowe przewiduje rozszerzenie zakresu podmiotowego oraz podwyższenie dotychczas obowiązujących pułapów intensywności pomocy udzielanej zwłaszcza małym przedsiębiorcom, ale często też obniżenie pułapów obowiązujących przedsiębiorstwa średnie lub duże.

Niewątpliwie nowym rozwiązaniem jest zdefiniowanie efektu zachęty, wymuszającego przygotowanie dodatkowych analiz przez duże przedsiębiorstwa starające się o wsparcie. Niektórzy autorzy wskazują, że będzie to stanowiło dodatkowe obciążenie administracyjne dla przedsiębiorców⁵¹. Trudno się jednak zgodzić z tym twierdzeniem, gdyż nowe rozwiązania w ogólnym rozporządzeniu wyłączeniowym obejmują po raz pierwszy swoim zakresem tak wiele rodzajów pomocy, która, również w formie funduszy strukturalnych, może trafić m.in. do dużych przedsiębiorców. Ze względu na swe rozmiary, pomoc ta może znacząco zniekształcić konkurencję, stąd też dla dużych firm wprowadzono pewne dodatkowe wymogi. Należy bowiem pamiętać, że nowe przepisy nie uelastyczniają dotychczasowych regulacji, a tylko ułatwiają procedurę udzielającym wsparcia.

Rozporządzenie obniża niektóre maksymalne pułapy intensywności pomocy objętej wyłączeniem dla dużych przedsiębiorców. Np. w przypadku pomocy wspierającej szkolenia specjalistyczne utrzymano podstawowy pułap na poziomie 25%, ale zlikwidowano możliwość podwyższenia go do 35% w regionach objętych wsparciem na mocy art. 87 ust. 3 lit. a (cały obszar Polski jest objęty krajową pomocą regionalną na podstawie tego przepisu). Należy jednak zauważyć, że większość udzielanego dotychczas wsparcia ze środków funduszy strukturalnych była i jest przeznaczana na szkolenia ogólne, w przypadku których utrzymano dla dużych przedsiębiorców pułap 60%.

Możliwość udzielania pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych na podstawie ogólnego rozporządzenia wyłączeniowego wymagała nowelizacji m.in. następujących aktów prawnych:

- ☞ rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z 20 czerwca 2008 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Regionalnego pomocy publicznej w ramach PO Kapitał Ludzki (znowelizowane rozporządzeniem z 19 grudnia 2008 r.);
- ☞ rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z 6 maja 2008 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej w ramach PO Kapitał Ludzki (znowelizowane rozporządzeniem z 17 grudnia 2008 r.);
- ☞ rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z 2 października 2007 r. w sprawie udzielania pomocy na szkolenia w ramach regionalnych programów operacyjnych (znowelizowane rozporządzeniem z 15 grudnia 2008 r.);
- ☞ rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z 11 października 2007 r. w sprawie udzielania

pomocy na usługi doradcze dla mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców w ramach regionalnych programów operacyjnych (znowelizowane rozporządzeniem z 12 grudnia 2008 r.);

☞ rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z 11 października 2007 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych (znowelizowane rozporządzeniem z 16 grudnia 2008 r.).

Osobną, kontrowersyjną kwestią jest wpływ ogólnego rozporządzenia wyłączeniowego na pomoc publiczną dla przedsiębiorców tworzących miejsca pracy dla niepełnosprawnych. W związku z wejściem w życie rozporządzenia nr 800/2008 niezbędna stała się nowelizacja ustawy z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych⁵². Rozporządzenie Komisji przewiduje bowiem możliwość udzielania subsydiów płacowych wspierających zatrudnienie pracowników niepełnosprawnych w wysokości do 75% kosztów kwalifikowanych, podczas gdy wcześniejsze przepisy umożliwiały udzielanie pomocy, która nie przekraczała poziomu niezbędnego do dokonania rekompensaty w zakresie zmniejszonej wydajności wynikającej z niepełnosprawności pracownika. W konsekwencji ustawa, która weszła w życie 1 stycznia 2009 r., znacznie ogranicza zarówno dotychczasowe instrumenty, jak i wartość oraz intensywność udzielanej pomocy⁵³. W konsekwencji refundacja składek na ubezpieczenie społeczne osób niepełnosprawnych oraz dofinansowanie do wynagrodzeń tych osób – udzielane do końca 2008 r. jako pomoc na rekompensatę podwyższonych kosztów zatrudnienia osób niepełnosprawnych zostaną zastąpione od 1 stycznia 2009 r. dofinansowaniem wynagrodzeń osób niepełnosprawnych udzielanym w formie subsydiów płacowych. Zmniejszeniu uległ również maksymalny pułap pomocy z 90% do 80% kosztów kwalifikowanych na szkolenie pracowników niepełnosprawnych. Z drugiej strony projektowana ustawa przewiduje rozszerzenie katalogu kosztów zatrudnienia osób niepełnosprawnych, wynikających m.in. z przystosowania stanowisk pracy, adaptacji maszyn, zatrudnienia personelu pomagającego niepełnosprawnym pracownikom o koszty zakupu i autoryzacji oprogramowania na użytek pracowników niepełnosprawnych.

Ponadto nowelizacja tej ustawy wprowadza wsparcie dla osób niepełnosprawnych wykonujących działalność gospodarczą w formie refundacji składek na ubezpieczenia społeczne, które ma być udzielane jako pomoc *de minimis*.

---

¹ Dr Adam A. Ambroziak jest adiunktem w Katedrze Integracji Europejskiej im. J. Monneta w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie.

² Rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z 6.08.2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym

rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych lub ogólne rozporządzenie wyłączeniowe), DzUrz UE L 214, 9.08.2008.

³ Pomoc, która ze względu na niewielkie rozmiary (obecnie 200 tys. euro w okresie 3 lat budżetowych) nie wywiera szkodliwego wpływu na konkurencję i handel między państwami członkowskimi (por. Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1998/2006 z 15.12.2006 r. w sprawie stosowania Traktatu do pomocy *de minimis*, DzUrz UE L 379, 28.12.2006) Patrz szerzej: E. Kaliszuk, *Nowe zasady udzielania pomocy publicznej o niewielkich rozmiarach*, „Wspólnoty Europejskie” nr 1 (182)/2007.

⁴ Na podstawie Rozporządzenia Rady (WE) Nr 659 z 22.3.1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 TWE (ze zm.), państwo członkowskie zobowiązane jest zgłosić KE plan przyznania nowej pomocy publicznej. Komisja, po otrzymaniu notyfikacji, rozpoczyna badanie wstępne, a następnie formalne, które nie powinno trwać dłużej niż 18 miesięcy. Procedura kończy się wydaniem decyzji przez KE: a) że środek nie stanowi pomocy, jeśli państwo członkowskie dokona odpowiednich zmian, co w konsekwencji oznacza, że państwo może udzielić wsparcia; b) pozytywnej, jeśli wątpliwość co do zgodności środka ze wspólnym rynkiem zostały usunięte w wyniku odpowiednich zmian dokonanych przez państwo członkowskie; c) pozytywnej z dodatkowymi warunkami, na jakich dana pomoc może zostać uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem; d) negatywnej, gdy pomoc nie jest zgodna ze wspólnym rynkiem (pomoc nie może być udzielona).

⁵ Rozporządzenie Rady nr 994/98 z 7.05.1998 r. w sprawie stosowania art. 92 i 93 TWE do niektórych kategorii pomocy horyzontalnej, DzUrz WE L 142, 14.05.1998.

⁶ Sprawozdanie Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego. Sprawozdanie oceniające w sprawie stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 994/98 z 7.5.1998 r. dotyczącego stosowania art. 87 (d. art. 92) i 88 (d. art. 93) TWE do niektórych kategorii horyzontalnej pomocy państwa, zgodnie z art. 5 tego rozporządzenia, KOM(2006) 83,1 wersja ostateczna, Bruksela, 21.12.2006, s. 7.

⁷ *Ibidem*, s. 9.

⁸ *Ibidem*.

⁹ Komisja Europejska, Press Release, 7.07.2008, IP 08-1110.

¹⁰ Przedsiębiorstwo uznaje się za zagrożone, jeśli m.in. ponad połowa jego zarejestrowanego kapitału została utracona, w tym ponad jedna czwarta w ciągu ostatnich 12 miesięcy lub zgodnie z prawodawstwem krajowym podlega zbiorowemu postępowaniu w sprawie niewypłacalności.

¹¹ Program pomocowy – każdy akt prawny, na podstawie którego, bez dodatkowych środków wykonawczych, można przyznać pomoc indywidualną przedsiębiorstwom.

¹² *Wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013*, DzUrz UE C 54, 4.03.2006; patrz szerzej A. Ambroziak, *Warunki dopuszczalności krajowej pomocy regionalnej w latach 2007-2013*, „Wspólnoty Europejskie”, nr 2(171) 2006.

¹³ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1628/2006 z 24.10.2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu w odniesieniu do regionalnej pomocy inwestycyjnej, DzUrz UE, L 302, 1.11.2006.

¹⁴ Intensywność jest liczona jako udział w kwalifikowanych kosztach inwestycji albo w dwuletnich kosztach płacy pracownika zatrudnionego na miejscu pracy bezpośrednio powstałym w wyniku inwestycji.

¹⁵ Intensywność pomocy dla małych przedsiębiorstw może być podwyższona o 20, a dla średnich – o 10 punktów procentowych (dotychczas nie rozróżniano małych od średnich, gdyż lokalizacja inwestycji stanowiła przesłankę do podwyższenia intensywności o 10 pkt. proc. w regionach w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. a i 15 pkt. proc. w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c TWE). Ponadto maksymalne pułapy mogą być podwyższone dla MŚP na inwestycje dotyczące przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych do 50% lub 40% kosztów kwalifikowanych, jeśli są realizowane w regionach odpowiednio objętych wsparciem w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. a TWE oraz w pozostałych regionach. Wartości te obniżono do poziomu 25% i 20% dla przedsiębiorców zatrudniających mniej niż 750 pracowników lub uzyskujących obroty poniżej 200 mln euro rocznie.

¹⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów z 13.10.2006 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej, DzU 2006, nr 190, poz. 1402.

¹⁷ Europejska strategia na rzecz zatrudnienia została przyjęta decyzją Rady z 22.7.2003 r. w sprawie wytycznych polityk zatrudnienia państw członkowskich, DzUrz UE L 197, 5.08.2003.

¹⁸ Obowiązek powiadomienia KE dotyczy pomocy indywidualnej powyżej 10 mln euro dla jednego przedsiębiorcy rocznie (dotychczas 15 mln euro w ciągu trzech lat).

¹⁹ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 2204/2002 z 5.12.2002 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 TWE w odniesieniu do pomocy państwa w zakresie zatrudnienia, DzUrz UE L 337, 13.12.2002, ze zm.

²⁰ Intensywność pomocy nie może przekroczyć w ciągu pierwszych 3 lat 35%, a w ciągu następnych 2 lat 25% kosztów kwalifikowanych w regionach objętych art. 87 ust. 3 lit. a (wartości dla regionów objętych art. 87 ust. 3 lit. c wynoszą odpowiednio 25% i 15%). Powyższe poziomy można podwyższyć o 5 pkt. proc. w regionach, gdzie PKB *per capita* nie przekracza 60% średniej UE-25 albo gęstość zaludnienia wynosi poniżej 12,5 mieszkańca na km², albo dotkniętych tzw. izolacją (np. wyspy o liczbie ludności do 5 tys. osób).

²¹ Pomoc nie może przekroczyć 2 mln euro lub 1 mln euro dla nowych firm w regionach objętych krajową pomocą regionalną w rozumieniu odpowiednio art. 87 ust. 3 lit. a i art. 87 ust. 3 lit. c TWE oraz nie może być większa niż 33% rocznej kwoty wynikającej z zastosowania mapy pomocy regionalnej na danym obszarze.

²² Kwota pomocy nie może przekroczyć 1 mln euro na jedno przedsiębiorstwo (udzielanej w transzach nie przekraczających rocznie 33% ogólnej kwoty wsparcia) przy maksymalnej intensywności na poziomie 15% kosztów kwalifikowanych poniesionych w ciągu pierwszych pięciu lat.

²³ A. Franco: *The entrepreneurial gap between men and women*, Statistics in Focus, 30/2007, Eurostat, European Communities 2007.

²⁴ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 70/2001 z 12.1. 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 TWE w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw (DzUrz WE L 10, 13.01.2001) ze zm. oraz Rozporządzenie Komisji (WE) nr 2204/2002 z 12.12.2002 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 TWE w odniesieniu do pomocy państwa w zakresie zatrudnienia, op. cit.

²⁵ Maksymalna dopuszczalna intensywność pomocy wynosi 20% kosztów kwalifikowanych dla małych i 10% dla średnich przedsiębiorców (poprzednio było odpowiednio 15% i 7,5%). Intensywność dla inwestycji dotyczących przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych nie została zmieniona w stosunku do dotychczasowych zapisów.

²⁶ Obowiązek zgłoszenia do KE występuje w przypadku pomocy dla jednego przedsiębiorcy z sektora MŚP w kwocie powyżej 7,5 mln euro (wcześniej 15 mln euro).

²⁷ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 68/2001 z 12.01.2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE do pomocy szkoleniowej, DzUrz WE, L 10, 13.01.2001, ze zm.

²⁸ Szkolenia ogólne polegają na przekazywaniu wiedzy, która nie jest związana wyłącznie lub głównie z obecnym lub przyszłym stanowiskiem pracownika w przedsiębiorstwie. W ich trakcie przekazuje się umiejętności, które można wykorzystać także w innej firmie. Zapewniają one zatem zdobycie kwalifikacji o szerokim zastosowaniu i znacznie zwiększają szanse zatrudnienia tak wyszkolonego pracownika. W związku z uniwersalnością zdobytej wiedzy zakłócenie konkurencji jest relatywnie niewielkie. Wzrosła intensywność pomocy do poziomu 60% kosztów kwalifikowanych (dotychczas 50%).

²⁹ Szkolenia specjalistyczne polegają na przekazywaniu wiedzy głównie i bezpośrednio związanej z obecnym lub przyszłym stanowiskiem pracownika w przedsiębiorstwie. Korzyści z tego typu szkolenia czerpie głównie dane przedsiębiorstwo, stąd też stanowią one potencjalnie większe zagrożenie dla konkurencji. W konsekwencji maksymalna intensywność ograniczona jest do 25% kosztów kwalifikowanych.

³⁰ Patrz szerzej: A. Ambroziak, *Nowe zasady pomocy publicznej w dziedzinie ochrony środowiska*, „Wspólnoty Europejskie”, nr 3(190) 2008.

³¹ *Wytyczne wspólnotowe w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska*, DzUrz UE, C 82, 1.04.2008.

³² Internalizacja kosztów oznacza, że koszty poniesione na cele ochrony środowiska na wszystkich etapach ekonomicznego procesu powinny być ujęte w kosztach produkcji i znaleźć odzwierciedlenie w cenach. Ujawnienie prawdziwych kosztów ochrony środowiska wszystkim stronom procesu ekonomicznego powinno doprowadzić do równowagi między wymogami rozwoju gospodarczego a środowiskiem naturalnym.

³³ Intensywność pomocy ograniczono do 35% kosztów kwalifikowanych z możliwością podniesienia jej o 20 pkt. proc. dla małego i 10 pkt. proc. dla średniego przedsiębiorcy (odpowiednie pułapy w wytycznych ws. pomocy na rzecz ochrony środowiska wynoszą: 50%, 70% i 60%).

³⁴ Intensywność pomocy ograniczono do 35% kosztów kwalifikowanych z możliwością podniesienia jej o 20 pkt. proc. dla małego i 10 pkt. proc. dla średniego przedsiębiorcy (odpowiednie pułapy w wytycznych ws. pomocy na rzecz ochrony środowiska wynoszą: 50%, 70% i 60%).

³⁵ Intensywność pomocy ograniczono do 15% kosztów kwalifikowanych dla małego i 10% dla średniego przedsiębiorcy, jeżeli inwestycja ma miejsce co najmniej 3 lata przed upływem terminu wejścia normy oraz 10% dla małego, jeżeli realizacja inwestycji mieści się w okresie 1 do 3 lat przed upływem terminu wejścia w życie nowych standardów (odpowiednie pułapy w wytycznych ws. pomocy na rzecz ochrony środowiska wynoszą: 25%, 20% i 20%).

³⁶ Intensywność pomocy ograniczono do 60% kosztów kwalifikowanych z możliwością podniesienia jej o 20 pkt. proc. dla małego i 10 pkt. proc. dla średniego przedsiębiorcy (odpowiednie pułapy w wytycznych ws. pomocy na rzecz ochrony środowiska są na takim samym poziomie).

³⁷ Intensywność pomocy ograniczono do 45% kosztów kwalifikowanych z możliwością podniesienia jej o 20 pkt. proc. dla małego i 10 pkt. proc. dla średniego przedsiębiorcy

(odpowiednie pułapy w wytycznych ws. pomocy na rzecz ochrony środowiska są na takim samym poziomie).

³⁸ Beneficjenci ulg podatkowych płacą podatek równy co najmniej minimalnemu wspólnotowemu poziomowi opodatkowania określonego dyrektywą Rady 2003/96/WE z 27.10.2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej, DzUrz UE L 283, 31.10.2003.

³⁹ Intensywność pomocy ograniczono do 45% kosztów kwalifikowanych z możliwością podniesienia jej o 20 pkt. proc. dla małego i 10 pkt. proc. dla średniego przedsiębiorcy (odpowiednie pułapy w wytycznych ws. pomocy na rzecz ochrony środowiska wynoszą: 60%, 80% i 70%).

⁴⁰ Intensywność pomocy ograniczono do 50% kosztów kwalifikowanych z możliwością podniesienia o 20 pkt. proc. dla małego i 10 pkt. proc. dla średniego przedsiębiorcy (odpowiednie pułapy w wytycznych ws. pomocy na rzecz ochrony środowiska są na takim samym poziomie).

⁴¹ Próg pomocy indywidualnej powodujący obowiązek powiadomienia Komisji o przypadku pomocy inwestycyjnej na ochronę środowiska wynosi 7,5 mln euro dla jednego przedsiębiorcy na jeden projekt.

⁴² Wspólnotowe zasady ramowe dotyczące pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną, DzUrz UE C 323 z 30.12.2006.

⁴³ Intensywność pomocy nie może przekroczyć 100% kosztów kwalifikowanych w przypadku badań podstawowych, 50% - dla badań przemysłowych i 25% dla eksperymentalnych prac rozwojowych z możliwością podniesienia jej o 20 pkt. proc. dla małego i 10 pkt. proc. dla średniego przedsiębiorcy. Dotychczasowe przepisy przewidywały wyłączenie tylko dla MŚP wielkości odpowiednio: 100%, 60% i 35%. Progi pomocy indywidualnej powodującej obowiązek notyfikacji środka pomocowego KE ustalono w odniesieniu do badań podstawowych na poziomie 20 mln euro dla jednego przedsiębiorstwa na jeden projekt, do badań przemysłowych - 10 mln euro, do innych projektów 7,5 mln euro.

⁴⁴ Intensywność pomocy nie może przekroczyć 75% kosztów kwalifikowanych na studia przygotowawcze na potrzeby badań przemysłowych i 50% na potrzeby eksperymentalnych prac rozwojowych (dotychczasowe przepisy stanowiły w obu przypadkach po 75%). Dodatkowo dla dużych przedsiębiorców przewidziano wsparcie na poziomie odpowiednio 65% i 40%.

Próg pomocy indywidualnej powodującej obowiązek notyfikacji środka pomocowego do Komisji został ustalony na poziomie 7,5 mln euro.

⁴⁵ Wartość kwoty pomocy nie może przekroczyć 1,5 mln euro, jeśli beneficjent zlokalizowany jest w regionie objętym krajową pomocą regionalną w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. a TWE, 1,25 mln euro dla regionów kwalifikujących się na podstawie art. 87 ust. 3 lit. c TWE, oraz 1 mln euro w pozostałych przypadkach.

⁴⁶ Wytyczne wspólnotowe w sprawie pomocy państwa w wspieranie inwestycji kapitału podwyższonego ryzyka w małych i średnich przedsiębiorstwach, DzUrz UE C 194, 18.08.2006.

⁴⁷ Obowiązywanie trzech z nich: rozporządzenie w sprawie pomocy publicznej dla MŚP, na zatrudnienie oraz szkolenia na podstawie kolejnych decyzji Komisji przedłużono najpierw do 30.06.2008 r. (decyzja Komisji z 20.12.2006 r. w sprawie przedłużenia niektórych decyzji w sprawie pomocy państwa, DzUrz UE L 32, 6.02.2007), a następnie do 30.09.2008 r. (decyzja Komisji z 20.06.2008 r. w sprawie przedłużenia niektórych decyzji w sprawie pomocy państwa, DzUrz UE L 164, 25.06.2008). Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1628/2006 w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu w odniesieniu do regionalnej pomocy inwestycyjnej wygasło 31.12.2008.

⁴⁸ European Commission, State aid: Commission adopts Regulation automatically approving aid for jobs and growth – Frequently Asked Questions, Brussels, 7.07.2008, MEMO/08/482.

⁴⁹ Stan na 19 września 2008 r.

⁵⁰ Rozporządzenie Rady (WE) Nr 1083/2006 z 11.07.2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1260/99, DzUrz UE L 210, 31.07.2006.

⁵¹ M. Jurek, *Janosik rozdaje fundusze*, „Rynki Zagraniczne”, 9.10.2008.

⁵² Tekst jednolity, DzU 2008, nr 14, poz. 92.

⁵³ Ustawa z 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, DzU 2008 nr 237, poz. 1652.

WAŻNE DLA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH

CO NOWEGO W PRAWIE WSPÓLNOTOWYM I DOKUMENTACH KE?

BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI

1. Dyrektywa Komisji 2008/100/WE z 28 października 2008 r. zmieniająca dyrektywę Rady 90/496/EWG w sprawie **oznaczania wartości odżywczej środków spożywczych w odniesieniu do zalecanego dziennego spożycia, współczynników przeliczenio-**

wych energii oraz definicji (DzUrz UE L 285 z 29.10.2008 r.).

2. Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1213/2008 z 5 grudnia 2008 r. dotyczące wieloletniego skoordynowanego wspólnotowego programu kontroli na lata 2009, 2010 i 2011, mającego na celu **zapewnienie zgodności z najwyższymi dopuszczalnymi poziomami pozostałości pestycydów w żywności pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz na jej powierzchni oraz ocenę narażenia na nie konsumenta** (DzUrz UE L 328 z 6.12.2008 r.).